

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Lovforslaget

vedtoges med 72 stemmer (KF, V, FP, RV, CD og KRF) mod 56 (S og SF).

Formanden:

Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

6) Tredje behandling af lovforslag nr. L 165:

Forslag til lov om ændring af lov om realkreditinstitutter, lov om indeksregulerede realkreditlån og lov om et finansieringsinstitut for landbrug m.v. (Refinansiering af realkreditlån m.v. i landbrugsejendomme).

Af boligministeren (Agnete Laustsen).

(Fremsat 11/1 89. Første behandling 19/1 89. Betænkning 27/4 89. Anden behandling 2/5 89).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Lovforslaget

vedtoges enstemmigt med 127 stemmer.

Formanden:

Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

7) Tredje behandling af lovforslag nr. L 166:

Forslag til lov om ændring af lov om byfornyelse og boligforbedring, lov om realkreditinstitutter, lov om indeksregulerede realkreditlån og byggeoven.

Af boligministeren (Agnete Laustsen).

(Fremsat 11/1 89. Første behandling 19/1 89. Betænkning 27/4 89. Anden behandling 2/5 89. Tillægsbetænkning 3/5 89).

Der var stillet 1 ændringsforslag i tillægsbetænkningen.

Uden for tillægsbetænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Ændringsforslaget sattes først til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Ændringsforslaget

vedtoges uden afstemning.

Lovforslaget som helhed sattes derefter til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Lovforslaget

vedtoges med 113 stemmer (S, KF, SF, V, RV, CD og KRF) mod 14 (FP).

Formanden:

Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

8) Anden behandling af lovforslag nr. L 92:

Forslag til lov om ændring af lov om miljø og teknologi.

Af miljøministeren (Lone Dybkjær).

(Fremsat 17/11 88. Første behandling 29/11 88. Betænkning 26/4 89).

Der var stillet 6 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Forhandling

Rahbæk Møller (SF):

[Rahbæk Møller]

Vi finder, at lovforslaget har fået en sådan udformning, at vi kan stemme for det med de af ministeren stillede ændringsforslag.

Der er imidlertid et enkelt punkt, der vækker bekymring; det er den varslede afskaffelse af registrering af klasse 1-forsøg. Vi vil gerne have dette område afbureaukratiseret. Vi finder det vigtigt, at befolkningen bevarer oversigt over, hvad der foregår, og dermed kan skønne over, hvor genteknologien bevæger sig hen.

Vi har imidlertid forstået miljøministeren sådan, at hun deler denne opfattelse og vil sikre, at en omlægning af registreringen gennemføres, så befolkningen bevarer indsigten, og på den baggrund har vi ingen betænkeligheder ved at stemme for de stillede ændringsforslag i dag ved andenbehandlingen og stemme for det samlede lovforslag ved tredjebehandlingen.

Knud Lind (FP):

Fremskridtspartiet har stillet nogle ændringsforslag til dette lovforslag i erkendelse af, at Danmark har verdens skrappeste lov om genteknologi – udarbejdet af en borgerlig regering – som stiller danske virksomheder dårligere i forhold til vore konkurrenter, der frit kan foretage forsøg og derefter udtage patenter. Disse patenter betyder, i særdeleshed på baggrund af den meget skrappe lov om genteknologi, at vore konkurrenter selvfølgelig vil komme foran dansk landbrug og dansk forskning inden for området.

Derfor har Fremskridtspartiet stillet nogle ændringsforslag, og to af disse går reelt ud på en harmonisering til EF-reglerne om genteknologi, som vi må konstatere er langt lempeligere end de danske nationale regler.

Ændringsforslag nr. 3 er en konsekvens af, at ministeren ikke har ønsket at tage stilling til og ikke har foreslået en ændring af loven, hvorefter udsætning af gensplejsede organismer i realiteten er forbudt ifølge § 11.

En sådan udsætning har specielt betydning for arbejdet med gensplejsede planter, et arbejde, som her i landet i øjeblikket kun kan foregå i særligt indrettede drivhuse. Det er af stor betydning for dansk industri og landbrug, der arbejder med planteforædling, at der i det mindste bliver åbnet mulighed for at gennemføre markforsøg med gensplejsede planter under kontrollerede forhold. Dette kan ikke ske hensigtsmæssigt, da det fortsat er udelukket at gen-

nemføre forsøg med genteknologisk fremstillede planter på friland.

Det giver bl.a. store problemer med de nye sukkerroer, der skal dyrkes med et specielt ukrudtsmiddel. Den restriktive lov om genteknologi er derfor til stor skade bl.a. for dansk landbrug. I et forsøg på at komme videre med de nye sukkerroer er det meget nødvendigt at dyrke dem på friland, hvor der kan produceres frø, der kan sælges til landmændene. Det er ikke nok blot at dyrke sukkerroerne i laboratoriemålestok.

Den nuværende restriktion er ganske unødvendig, og Sukkerfabrikkerne har bl.a. foreslået, at afprøvningen skal udføres på forsøgsparcer, der i forvejen er godkendt af myndighederne. Der har altså været en positiv indstilling fra Sukkerfabrikkerne.

Det skal i den forbindelse nævnes, at genteknologi har været kendt i ca. 15 år, og tusinder af forskere over hele verden har været og er stadig væk beskæftiget med genteknologiske forsøg og produktion i alle mulige variationer.

Den meget skrappe danske lov om genteknologi forbyder frilandsforsøg på marker, jf. § 11 i loven. Disse forsøg med genteknologisk ændrede planter skal ses i relation til, at der igennem de sidste 3 år i forskellige EF-lande er blevet gennemført frilandsforsøg på marker. Således blev der fra belgisk side allerede i 1988 udført fire udsætningsforsøg på friland. Disse var placeret i hele tre forskellige EF-lande, nemlig Frankrig, Belgien og Spanien. I 1989 forventer man yderligere frilandsforsøg i følgende EF-lande: Belgien, Frankrig, Spanien, Holland og England. Uagtet Danmark opretholder sine meget strenge krav til frilandsforsøg, vil Danmark alligevel kunne blive påvirket af andre landes genteknologiske forsøg og fejltagelser, idet sådanne ville være grænseoverskridende, hvis der virkelig skulle ske uheld.

Der ses således ikke at være nogen som helst rimelighed i at opretholde det meget skrappe forbud mod frilandsforsøg i Danmark. Vi kan i øvrigt henvise til udvalsspørgsmål 14, hvor ministeren er blevet spurgt, om ministeren kan bekræfte, at danske firmaer kan lave frilandsforsøg på marker i andre EF-lande. Det kan danske firmaer reelt. De kan altså gå lige ned på den anden side af grænsen og lave frilandsforsøg, men herhjemme i Danmark kan Sukkerfabrikkerne ikke få lov til at lave disse fri-

[Knud Lind]

landsforsøg, uden at de skal igennem en meget langvarig, krævende undersøgelse og sagsbehandling.

Det er således ifølge ministerens egne oplysninger, at bestemmelsen om udsætning i § 11 kun har været anvendt i en endnu ikke afsluttet sag. Når der står »i en endnu ikke afsluttet sag«, betyder det reelt, at man har siddet og strikket på den sag i så lang tid, at Sukkerfabrikkerne reelt havde været bedre tjent med at lave nogle frilandsforsøg i de andre EF-lande.

For ligesom at lappe lidt på det siger man så: »Udsætningssagen forventes afsluttet i sommeren 1989, efter at de principielle aspekter i relation til udsætning har været drøftet i Folketinget.« Det vil altså sige, at Sukkerfabrikkerne fortsat kan sidde og vente på, at det passer disse skrivebordsgeneraler i Miljøstyrelsen og Miljøministeriet m.v. at finde ud af det.

Og hvem er det, der har lavet det her? Det er den borgerlige regering, som skulle være den, som støttede dansk erhvervsliv, og det er Venstre, som skulle støtte landbruget, der er med til den slags forhalingsmanøvrer, og det finder jeg fuldstændig forkasteligt.

Derfor kan vi sige her, at dette forslag oprindeligt var en mikroskopisk forbedring, men efter at vi har set miljøministerens ændringsforslag, og efter at miljøministeren har givet lidkøb til SF og Socialdemokratiet og de har fået deres røde fingeraftryk rigtig godt tværet ud på dette her, ja, så vil man ikke, uanset om man har elektronmikroskop, kunne se denne forbedring længere; den er totalt forsvundet. Det gør vi allerede opmærksom på her ved andenbehandlingen.

Ministeren har jo også tilkendegivet over for fru Dorte Bennedsen og hr. Leif Hermann, at man vil skærpe virksomhedernes forpligtelse til at give de godkendende myndigheder fyldestgørende beskrivelser, og at man vil meddele opsættende virkning.

Det er altså ikke nok at se på denne ministerbeføjelsesparagraf, for ministeren har selvfølgelig været sammen med det flertal, som ministeren engang arbejdede sammen med i opposition, og dér har man fået ca. 2½ side med, hvor man har givet lidkøb til alle disse miljøflippere til skade for dansk landbrug, til skade for dansk erhvervsliv, mens De Konservative sidder med armene over kors og lader som ingenting. Det er det beklagelige.

Miljøministeren (Lone Dybkjær):

Til hr. Rahbæk Møller skal jeg sige, som det også fremgår af betænkningen, at der fortsat for myndighederne og offentligheden vil være mulighed for løbende at følge med i udviklingen i anvendelsen af genetiske teknikker inden for forskning, industri og landbrug.

Problemet er jo, som der også står i betænkningen, at en endelig udmøntning heraf først kan ske, når Arbejds miljørådets indstilling foreligger.

Det, som vi på nuværende tidspunkt kan sige, er, at laboratorierne fortsat skal klassificeres, mens anmeldepligten for forskningsprojekter på op til 10 liter bortfalder. Der skal fortsat udarbejdes en risikovurdering uanset ophævelse af anmeldepligten, og risikovurderingen skal opbevares og forelægges sikkerhedsorganisationen. Risikovurderingen skal endvidere forelægges Arbejdstilsynet efter anmodning, men selvfølgelig kun efter anmodning, f.eks. til dokumentation af konkret valg af laboratorieklasser.

Det vil altså sige, at offentlighedens mulighed for at følge med i forskningsaktiviteter på universiteter og højere læreanstalter og i private virksomheder kan tilgodeses ved, at f.eks. Teknologinævnet henvender sig til Arbejdstilsynet og beder om oplysninger om, hvilke forskningsaktiviteter der foregår i en virksomhed eller en forskningsinstitution. Jeg mener, at vi hermed skulle have sikkerhed, men det er klart, sådan som jeg også allerede har sagt, at vi må vende tilbage til denne sag, når Arbejds miljørådets indstilling foreligger. Jeg kan sige, at vi naturligvis er interesserede i at følge med i, hvad der foregår af forskning og udvikling på dette område.

Til Fremskridtspartiets ordfører, hr. Knud Lind, vil jeg sige, at der altså trods alt er tale om en lettelse for danske virksomheder. Uanset hvad hr. Knud Lind siger, er det tilfældet, og det er naturligvis også derfor, at vi er gået ind i denne diskussion om, hvordan vi stadig væk kan følge med i den forskning og udvikling, der foregår, når vi letter den administrative praksis for virksomhederne.

Hr. Knud Lind henviser i sit ændringsforslag til EF-reglerne. Dertil må jeg sige, at EF-reglerne ikke er færdige på nuværende tidspunkt, og det er ikke til at sige præcist, hvordan de vil falde ud. Det er rigtigt, at der foregår forhandlin-

[Miljøministeren]

ger i øjeblikket, og jeg har også noteret mig, at der har været en afsmittende virkning på Fremskridtspartiets ændringsforslag. Vi mener ikke desto mindre, at den rigtige måde at gøre tingene på er den, som fremgår af betænkningen. Det er rent faktisk sådan, at efter de erfaringer, danske myndigheder har erhvervet sig i de tre år, hvori loven har virket, er det unødvendig restriktivt, at en virksomhed hver gang skal vente 60 dage på at kunne iværksætte forsøgsprojekter i storskalaanlæg, og det er jo faktisk det, der vil blive tilfældet ifølge Fremskridtspartiets forslag. Det er også det, vi har nogle diskussioner med EF om – om det er en hensigtsmæssig ting.

Så må jeg sige til hr. Knud Lind, at der ikke i øjeblikket er tale om et forbud mod udsætning i den forstand, at det ikke er muligt at få tilladelse til udsætning; der skal bare ske en godkendelse af udsætning. Det er rigtigt, at denne bestemmelse indebærer, at alle ansøgninger skal realitetsbehandles, for at man kan vurdere udsætningens forsvarlighed i relation til natur, miljø og sundhed. Det mener jeg er fuldstændig rigtigt på nuværende tidspunkt på et område, der er så nyt, som det her er tilfældet.

Når hr. Knud Lind siger, at vi er meget restriktive i forhold til de øvrige EF-lande, og fremhæver f.eks. Frankrig og Belgien, der har haft 15–20 ansøgninger om udsætning, er det altså ikke nødvendigvis udtryk for, at myndighederne er restriktive; der kan også godt være tale om, at virksomhederne ikke har været så langt fremme på dette felt.

Jeg er nødt til at sige, at uanset om Miljøministeriet skal behandle udsætning af den nye sukkerroe, er der ikke tale om, at vi forsinker udsætningen af den. Nej, det er der ikke, hr. Knud Lind. Jeg beklager, at hr. Knud Lind ikke er rigtigt informeret om det her. Den behandling, der sker i Miljøministeriet, sker faktisk parallelt med, at virksomheden arbejder videre med det. Vi har netop i samarbejdet omkring den nye sukkerroe sagt, at vi gerne ville have ansøgningen så tidligt, at vi var helt sikre på, at der ikke på virksomheden blev tale om forsinkelse af udsætningen. Det er en lidt utraditionel måde at behandle tingene på, men det er altså den vej, vi har valgt her. Derfor er der selvfølgelig ikke tale om, at vi på dette område laver noget, der er til skade for dansk landbrug.

Det er ikke, fordi jeg regner med, at mine argumenter vil påvirke hr. Knud Lind nævneværdigt, men nu er de dog i hvert fald fremført af hensyn til sagligheden.

(Kort bemærkning).

Knud Lind (FP):

Ministeren har fuldstændig ret i, at ministerens argumenter ikke påvirker mig ret meget, for jeg har jo læst disse betænkningsskizzer og de ændringsforslag, hvor ministeren har tilkendegivet en helt anden holdning.

Jeg vil godt sige, at Fremskridtspartiet selvfølgelig har kigget på EF's foreslåede regler og valgt den mildeste udgave af dem. Det betyder bl.a., at man taler om anmeldelse og en ventetid på 60 dage, inden firmaet frit kan begynde, hvis man ikke fra Miljøministeriet på det tidspunkt har foretaget sig noget. Der skal altså ske en aktiv indsats – i modsætning til det, ministeren kører frem med i dag. Hvis der ikke sker denne aktive indsats, kan firmaerne gå i gang.

Når jeg ikke stoler på ministerens tilkendegivelser om, at man ikke vil skade dansk landbrug, er det jo, fordi ministeren i bemærkningerne under nr. 5 skriver:

»Udsætnings sagen forventes afsluttet i sommeren 1989, efter at de principielle aspekter i relation til udsætning har været drøftet i Folketinget. I international sammenhæng er genteknologiområdet under stærk udvikling, og det vil også af den grund være hensigtsmæssigt at udskyde en revision af loven.«

Det betyder reelt, at den § 11, som vi har stillet et ændringsforslag om, og hvis indhold er, at genteknologisk fremstillede organismer eller celler ikke må udsættes, herunder ikke udsættes i forsøgsøjemed, bliver udskudt, fordi ministeren reelt har stillet et ændringsforslag om at udskyde en revision af lovforslaget. Så det er i strid med ministerens egne tilkendegivelser, når hun påstår, at hun har nogle positive ting.

Miljøministeren (Lone Dybkjær):

Jeg anser det naturligvis fortsat for temmelig håbløst at gå ind i en diskussion med hr. Knud Lind, siden hr. Knud Lind ikke hører efter og ikke accepterer, hvad jeg siger. Men trods alt vil jeg godt sige, at der ikke er tale om nogen forsinkelse. Uanset hvad hr. Knud Lind læser op, og uanset at Folketinget skal behandle tingene, er sukkerroen ikke klar til udsætning. Det er

[Miljøministeren]

det, hr. Knud Lind ikke har fattet. Nej, den er ikke klar til udsætning, hr. Knud Lind! Men derimod er der kommet en ansøgning ind, således at man f.eks. til næste år kan klare en udsætning.

Det andet, jeg gerne vil sige, er, at når vi har besluttet at udskyde revisionen af loven, er det, fordi vi ikke finder, at erfaringsgrundlaget gør det rimeligt at foretage en lovrevision allerede næste år. Udviklingen har ikke været særlig stærk her i Danmark, og det skyldes ikke, at vi har forsinket processerne for virksomhederne, det skyldes bare, at man ikke er så langt fremme.

(Kort bemærkning).

Knud Lind (FP):

Jeg synes nok, ministeren anstændigvis skulle fortælle Folketinget grunden til, at der ikke er noget erfaringsgrundlag, når man kommer med sådan en fuldstændig urigtig og intetsigende oplysning som, at der ikke er noget erfaringsgrundlag, og at man derfor ikke synes, at man vil foretage en revision af loven. Det ligger jo reelt i, at loven er verdens skrappeste lov om genteknologi, og derfor er der ikke noget erfaringsgrundlag.

Så vil jeg godt spørge ministeren: Hvornår fik ministeren ansøgningen fra Sukkerfabrikkerne, og hvornår vil denne ansøgning helt konkret være færdigbehandlet i ministeriet? Så kan vi jo sætte det op mod den 60-dages-regel, som Fremskridtspartiet har foreslået, og som er i overensstemmelse med de øvrige EF-regler.

Miljøministeren (Lone Dybkjær):

Til hr. Knud Lind vil jeg gerne sige, at det sådan set ikke er så relevant, hvornår ansøgningen er kommet. Det, der er relevant, hr. Knud Lind, er, hvornår vi har fået de relevante oplysninger, og dem har vi faktisk først fået for nylig. Det har først været muligt inden for den sidste måned, men det er ca. 14 dage siden, at vi har fået de oplysninger, der var nødvendige, og som under alle omstændigheder også efter Fremskridtspartiets forslag skulle foreligge. Og det vil sige, at de 60 dage altså ikke er gået i gang førend for en uge eller to siden, og jeg har sagt, at jeg i løbet af denne måned vil fremsende en redegørelse til Folketingets Miljøudvalg.

Formanden:

Hr. Knud Lind for en sidste kort bemærkning.

(Kort bemærkning).

Knud Lind (FP):

Jeg takker ministeren. Vi kan altså konstatere, at ministeren har fået sine oplysninger for 14 dage siden, men ikke var i stand til at fortælle om, hvornår man i ministeriet kunne være færdig med den eneste sag, som ministeren til dato har kunnet opvise.

Hermed sluttede forhandlingen.

*Afstemning***Ændringsforslag nr. 1**

forkastedes, idet 14 stemte for, 111 imod.

Ændringsforslag nr. 2

forkastedes, idet 14 stemte for, 107 imod.

Ændringsforslag nr. 3

forkastedes, idet 14 stemte for, 110 imod.

Ændringsforslag nr. 4

vedtoges med 111 stemmer mod 15.

Ændringsforslag nr. 5, § 1, således ændret, ændringsforslag nr. 6 og § 2, således ændret, vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Op-hold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

9) Anden behandling af lovforslag nr. L 167:

Forslag til lov om ændring af lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m.v. (Ændring af reglerne om mobilitetsfremmende ydelser m.v.).